

Neologizmi, neologija i neografija – od početaka do danas

Martin Ološtiak (ur.).

Neologizmy a neologizácia v lingvistickej reflexii.

Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2023., 653 str.

Knjiga je dostupna besplatno na poveznici: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Olostiak27/subor/9788055532073.pdf>

Godine 2022. jedan je od ponajboljih slovačkih jezikoslovaca mlađe generacije, prof. dr. Martin Ološtiak, okupio međunarodnu skupinu znanstvenika s ciljem da se istraže neološke i neografske tendencije u slavenskim jezicima te u četiri velika svjetska neslavenska jezika: u njemačkome, engleskome, francuskome i španjolskome. Rezultat toga rada monografija je objavljena 2023. godine *Neologizmy a neologizácia v lingvistickej reflexii*.

Naime, kao što iz uvodne riječi urednika M. Ološtiaka saznajemo, ideja za izradu monografije rodila se tijekom rada na projektu *Rječnik slovačkih neologizama (leksikografska, leksikološka i komparativna slavistička istraživanja)* [APVV-18-0046] koji se provodi na Odsjeku za slovakistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Prešovu. Planirana su dva temeljna projektna cilja: izdavanje rječnika slovačkih neologizama i monografije o funkcioniranju neologizama u slovačkom i ostalim slavenskim jezicima, pa su u projekt uz slovakiste uključeni i polonisti, ukrajnisti i rusisti. Ubrzo je postalo jasno da bi se usredotočivanjem na samo četiri slavenska jezika, izgubio velik broj informacija iz ostalih slavenskih jezika, pa se prionulo pripremi posebne publikacije koja bi donijela složeniji i detaljniji prikaz neologije i neografije. Stoga je okupljen međunarodni tim stručnjaka od dvadeset i jednoga znanstvenika koji su se problemom neologije i neografije bavili u čak trinaest slavenskih jezika (slovački, češki, poljski, lužičkosrpski, ruski, bjeloruski, ukrajinski, slovenski, hrvatski, bosanski, srpski, makedonski i bugarski) i četirima neslavenskim svjetskim jezicima (engleski, njemački, francuski i španjolski).

Struktura je pojedinih poglavlja bila zadana i trebala je uključivati uvodne teorijske i metodološke napomene, povijest neologije i neografije u jeziku koji se obrađuje s posebnim osvrtom na društveno-povijesni i kulturološki okvir, opis trenutačnoga stanja istraživanja te detaljan popis i komentar neoloških i neografskih djela (rječnika, monografija, znanstvenih i znanstveno-popularnih tekstova, disertacija, pa čak i mrežnih resursa). Ovisno o različitim društveno-povijesnim okolnostima razvoja pojedinih slavenskih standardnih jezika, kao i o pojedinim neološkim i neografskim problemima koji u različitoj mjeri zaokupljaju pojedine slavenske filologije, poglavlja se ipak, iako slijede temeljnu zadanu strukturu, međusobno razlikuju. Općenito, monografija donosi reprezentativan i cjelovit pregled neografije i neologije jezika o kojima je riječ, a u radovima se može iščitati i svojevrsna periodizacija koja se onda može podijeliti na tzv. predneološku i neološku fazu.

Krenimo redom. O slovačkoj je neologiji i neografiji pisao sam urednik monografije Martin Ološtiak, dok je češku problematiku obradilo troje autora: Patrik Mitter, Zdeňka Opavská i Pavla Kochová. Poljsku neologiju i neografiju tematizira Marta Vojteková, rusku Nikoleta Mertová, a neologizmima u lužičkosrpskom bavi se Anja Pohončowa. Aljaksandr Lukashanets autor je bjeloruskoga dijela monografije, a Svitlana Pachomova ukrajinskoga dijela. David Blažek obrađuje slovensku tematiku, a Amela Šehović bosansku. O neologiji i neografiji u srbistici pišu Vesna Đorđević i Marina Nikolić. Lidija Arizankovska autorica je makedonskoga dijela, dok se neologizmima u bugarskom jeziku bavi Božana Niševa. Daniel Lančarič i Michaela Hroteková tematiziraju englesku neologiju i neografiju, Zdenko Dobrić njemačku, a Daniel Vojtek francusku. Monografiju zaključuje tekst Bohdana Ulašina o neologizmima u španjolskome jeziku.

Hrvatske će znanstvenike i stručnjake posebno zanimati članak Barbare Štebih Golub i Ermine Ramadanović pod naslovom *Neologija i neografija u suvremenom hrvatskom jeziku*. Nakon uvoda u kojemu je riječ o temeljnim pojmovima neologije i neografije te kategorizacijom neologizama, autorice daju kratak povijesni pregled razvoja hrvatskih neoloških istraživanja. Rad sadržava i uvid u suvremenu hrvatsku neologiju i neografiju te popis i pregled radova koji se neologizmima bave s različitim aspektata (tvorbe riječi, kontaktne lingvistike, terminologije i standardologije). Autorice su u obzir uzele i uključile monografije, znanstvene radove, studije, rasprave, rječnike neologizama, neologizme u općim rječnicima te različite mrežne resurse.

Veoma je važno spomenuti i to da su knjigu recenzirali uvaženi stručnjaci iz područja leksikologije, neologije i derivatologije: prof. dr. Rajna

Dragičević (Sveučilište u Beogradu, Republika Srbija), dr. sc. Olga Martinová (bivša djelatnica Instituta za češki jezik Akademije znanosti Republike Češke), dr. sc. Ladislav Janovec (Sveučilište J. E. Purkyňa, Usti nad Labem, Tehničko sveučilište u Liberecu), doc. dr. sc. Jan Lazar (Sveučilište u Ostravi).

Monografija *Neologizmy a neologizácia v lingvistickej reflexii* u sebi sadržava opsežan i hvalevrijedan presjek objavljene literature o neologiji i neografiji u trinaest slavenskih jezika i četirima neslavenskim jezicima. Donoseći sveobuhvatan pregled istraživanja i objavljene literature o navedenoj tematici, monografija tematizira i različite aspekte funkcioniranja neološkoga jezika kako u interdisciplinarnom presjeku (sociolingvističkom, psiholingvističkom, kognitivnolingvističkom), tako i u dodiru s prevodnjem, znanošću o književnosti i kulturi sugerirajući daljnji smjer istraživanja o navedenoj tematici.

Navedena je monografija referentno i recentno djelo za sve znanstvenike i stručnjake, profesore, nastavnike i zaljubljenike u jezik kojima je područje interesa leksikologija i leksikografija, terminologija i terminografija, tvorba riječi, prevoditeljstvo te jezici u dodiru. Riječ je, dakle, o vrijednome prinosu neologiji i neografiji ne samo slavistici općenito, nego i jezikoslovnoj kroatistici.

Martina Horvat

